

Konoplan

GLASILO KOLEKTIVA INDUPLATI JARŠE

ŠT. 7 - XIV

JULIJ 1965

CENA 20 DIN

VSEBINA:

Rezultat poslovanja

Kdo je kriv?

Soglasje sindikata

Konoplanov rojstni dan

F. Adamič - Nabava, maj 1965

L. Zabukovec - Proizvodnja v maju 1965

J. Mavko - Prodaja v maju 1965

Za obnovo in izgradnjo Skopja

VESTI

Ing. Srečo Bergant - Uporaba poliesternih vlaken za tehnične tkanine

Ing. Cveto Torkar - V programu so trije elementi

Partizanov čez drn in strn

N o g o m e t (Induplati na 3. mestu in Franc Blejc prestopil)

B. Zupan - Nesreče v maju 1965

V. Habjan - Obvestila iz kadrovske službe

Zahvala za pozornost

Zahvala

Popravek

Izdaja v 900 izvodih kolektiv tovarne Induplati. Odgovorni urednik Otmar Lipovšek. Natisnila in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani

Na terasi hotela Lev v Ljubljani

(največji hoteli v Jugoslaviji so opremljeni z našimi izdelki — prti in prtički, sončniki, zavesami in drugimi tkaninami za opremo stanovanj)

Rezultat poslovanja

Poročilo direktorja Marinca na III. seji DS, o poslovanju v petih mesecih letošnjega leta.

Tkanina, ki ni prvovrzelna, se zbira na skritih krajih

Lanskoletne proizvodne uspehe smo presegli za 26 %, zato smo lahko z dosežkom zadovoljni, je v uvodu svojega poročila naglasil tovariš direktor. Naše podjetje je bilo anketirano in iz teh podatkov je mogoče razbrati, da naloge v prihodnje ne bodo lahke. V drugem polletju bomo z avlojo predpisov pridobili po oceni 400 milij. din, zaradi podražitve surovin pa obenem prikrajšani za 600 milijonov dinarjev. Pri tem se obeta podražitev električne energije in gorivom. Cene bi naj dvignili za 12 % toda če želimo dvigniti osebni dohodek za 30 % potem bi morali cene našimi proizvodom dvigniti za 20 %, kar pa menda ne bo dovoljeno.

Z vključitvijo v mednarodno delitev dela je takšna politika pravilna in umestna, ker bo tudi pariteta dinarja napram dolarju nova. Regulacija cen je zato potrebna in neizbežna.

Naše poslovno leto bomo ob koncu ocenjevali v dveh obdobjih in to: prvo in drugo polletje. To delitev narekujejo novi predpisi, ki bodo pričeli v bližnji prihodnosti veljati. Predvideni predpisi predstavljajo za predelovalno industrijo, kamor sodi tudi tekstilna, pomembne naloge. Bolj kakor doslej bo naša skupna naloga, da bomo delo ocenjevali z vidika gospodarnosti. Z skupnimi in skrajnimi napori bomo morali paziti na skrajno zmanjšanje slabega proizvoda in izmečka.

Predvidevamo, je dejal tovariš Marinc, da bomo imeli težave z dinarskimi sredstvi. Devize niso v vprašanju »škriplje z dinarji«, je dobesedno naglasil direktor. Zaradi neplačanih računov nam primanjkujejo kreditna sredstva. Trenutna situacija je rešena (predilnica ima surovine do septembra, težje je v tkalnici), žal pa se nam večajo zaloge, ki vežejo obratna sredstva.

Moj nedavni obisk v ZR Nemčiji je bil osredotočen na prodajo naših izdelkov na Zahodnem tržišču. Obeti za delno zvišanje cen naših izvoznih količin so realni, zelo malo upanja pa je, da bi lahko razširili prodajo naših izdelkov v ZR Nemčiji, Franciji in Belgiji.

Cene našim šotorom ne bomo spreminjali, v kljub temu sem uveren, da bomo uspeli prodati že izdelano zalogo šotorov v predvidenem roku, je zaključil direktor Marinc.

KDO JE KRIV?

Naš sindikalni izvršni odbor je na svoji 4. redni seji poslušal poročilo o slabem delu v poedinih obratih. Poročilo je podal predsednik inženir Franc Verhovec ter pri tem omenil velike denarne izgube, ki jih utrpimo avlojo slabega dela in izmečka.

Zadeva zasluži, je poudaril inženir Verhovec, našo pozornost, ker zaradi površnosti pri delu ali nepoznavanja poteka dela utrpimo pri posameznih izdelkih tudi preko 100 din škode pri tekočem metru izdelka.

Na vprašanje »Kje so krivci za slabo kvaliteto«, Marjan Slapšak ni dobil takoj zadosten odgovor ampak se je odgovor izluščil šele v diskusiji, v kateri so sodelovali skoro vsi člani odbora. Posvetiti proizvodnji večjo pozornost še ni zadosten ukrep in je bolj upravičena trditev Mire Kavčičeve, ki je k temu vprašanju rekla: »če bodo vodilni odgovorni, bodo tudi podrejeni primerno poučeni.«

Marjan Slapšak je še omenil sprejeti sklep na zadnjem obnem zboru sindikata, ki zahteva večjo angažiranost tehničnega kadra v proizvodnih oddelkih. Z vsestranskim sodelovanjem in z štednjo materiala bomo zmanjšali stroške in znižali izmeček na minimum.

P.s.

Uredništvo se je zanimalo pri predsedniku disciplinske komisije, kako je z disciplino v podjetju. Albin Gnidovec je dal na vprašanje tale odgovor: »Letos še nisem prejel nobene disciplinske prijave, ki bi sprožila kakršenkoli postopek zoper kršilca discipline. IZGLEDA, KAKOR DA JE VSE V NAJLEPŠEM REDU.«

Pa še to:

V torek 15. junija so v vratarnici prodajali mast in slanino. Mnogo delavk je med 13. in 14. uro hitelo na kraj prodaje ter čakalo na nakup.

Vprašanje brez odgovora: so mojstri vedeli kje so delavke!

**Dopisujte
v Konoplan!**

KONOPLANOV ROJSTNI DAN

V ponedeljek 12. julija je poteklo 13 let, odkar izhaja naš Konoplan. Pravijo, da številka 13 ni srečna! No, v uredništvu smo na doseženi jubilej ponosni prav tako, kakor tudi vi dragi člani kolektiva in bralci Konoplana.

Tovarniški list Konoplan je mesečnik, katerega naloga je, člane kolektiva Induplati seznanjati z dogajanjem in novicami iz našega življenja v tovarni. Prepričan sem, da številne zanimivosti prezremo, ker pač nismo vsi priče tistim dogodkom. Zabeležiti jih in objaviti v našem glasilu bi bilo vsekakor poželjno toda, zakaj se tudi sami ob takih primerih ne oglasite!

Zal je uredniški odbor v svojem sestavu, katerega smo objavili v marčni številki letošnjega letnika postal nepismen. Izjeme, katerih prispevke objavljamo in jih vi, drage bralke in bralci Konoplana čitate, potrjujejo to izjavo. Dejstvo pa je, da je premalo pestrosti, katero pa nisem sposoben v drugačni obliki kakor dani, urediti.

Lepo darilo uredništvu v vaše strani bo, če bo uredništvo prejelo več prispevkov, ali vprašanj, ali samo predlogov, kaj bi želeli, da bi pisali ali tolmačili.

Trinajst let je dolga doba in le oni, ki hranijo vse številke našega glasila vedo, kaj se je v kolektivu v tem času dogodilo in, po kakšnem kronološkem redu. Pozivam k sodelovanju, da bomo tudi v prihodnje nadaljevali z našim poslanstvom po pravilu ČASOPIS JE SEKUNDNI KAZALEC ZGODOVINE.

Urednik

Soglasje sindikata

Izvršni odbor je potrdil osnutek, ki bo predložen delavskemu svetu

Izvršni odbor sindikalne organizacije je na svoji 4. redni seji v ponedeljek 14. junija sprejel in dal soglasnost predlogu v zvezi z novim zakonom o delavskih razmerjih (ZDR).

Predlog in tolmačenje je podal članom sindikalnega odbora pravnik, tovariš Albin Gnidovec. Novi zakon zajema precej novosti in je veljaven od aprila letos s tem, da se ustrezna določila in akti v poedinih delovnih organizacijah vskladijo z novim zakonom v roku enega leta.

»Nekaj vprašanj je treba takoj rešiti,« je rekel tovariš Gnidovec, »zato moramo delavskemu svetu predložiti pripravljen material. Posamezna vprašanja pa bomo pozneje s pravilniki podrobneje obdelali.«

Vsklajevanje določil novega zakona z doslej veljavnimi predpisi v Induplati, izvaja komisija za spre-

membo in dopolnitev statuta, katero je imenoval delavski svet. Že pripravljena vprašanja oziroma predlogi, pa so že pri svetih ekonomskih enot, kjer jih obravnavajo in dajejo svoje pripombe in soglasje.

V našem listu smo že pisali o nekaterih primerih, katere bo treba vskladiti z novimi predpisi. Večje spremembe in novosti pa bomo v Konoplanu objavili takoj, ko jih bo delavski svet sprejel.

Nabava maja 1965

Premog dobivamo v večjih količinah kot je potreba in si s tem ustvarjamo predpisano zalogo za zimo. Deponija je sedaj delno pokrita in upamo, da ne bomo imeli težav pri kurjenju ob deževnem vremenu.

Preskrba z bombažno prejo je odvisna samo od plačevanja računov. V kolikor bodo fakture pravočasno plačane, nam predilnice zagotavljajo redno dobavo. Iz tega razloga smo glede količin bombažne preje odvisni samo od naše finančne politike v odnosu na predilnice.

Stanične preje v raznih barvah nikakor ne moremo dobiti, ker Loznica ne izpolnjuje svojih obveznosti, iz uvoza pa predilnice še niso prejele tega materiala.

Lan iz Belgije smo prejeli z manjšo zamudo, zaradi zakasnele otvoritve akreditiva, ker nismo imeli dinarjev za odkup deviz. Vnaprej imamo dobave lanu iz uvoza zagotovljene, prav tako tudi devizna sredstva — upamo pa, da bomo imeli tudi dinarje za odkup le-teh.

Zaradi poplav v Vojvodini so morale nekatere konopljarne izprazniti skladišča, pa smo v tej njihovi nesreči prišli do večjih količin konoplje dobre kvalitete. Tako smo prejeli večjo količino konoplje, ki je bila pripeljana za izvoz v Italijo, ker pa ni bilo mogoče dobiti dispozicije, izpraznitev skladišč pa nujna, smo surovino prejeli mi.

Leakrila je dovolj na zalogi, manjkajo nam posamezne barve, katere je treba dopolniti. Terlenka-vlakna je tudi dovolj na zalogi. Zaloga barv in kemikalij je primerna in ima tudi lep asortiment. Z ozirom na nejasno situacijo z devizami v začetku leta, smo lahko šele sedaj normalno naročili nekaj barv in kemikalij, ki so nam manjkale.

Nabava vsega ostalega pomožnega blaga je težavna. Zelo primanjkuje raznega materiala in se poslužujemo vseh podjetij, ki nam lahko izvršijo dobavo. Težava pa je še v tem, da bi lahko kupili blago, pa nimamo denarja ali pa smo preveč dolžni.

Prodaja v maju 1965

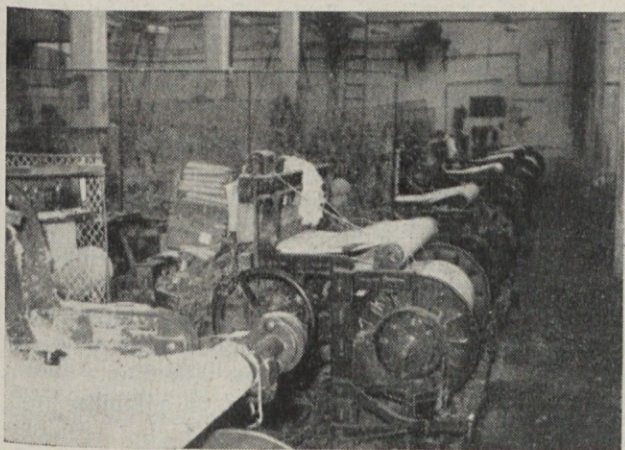
Kot je bilo pričakovati, je bila prodaja v mesecu maju slaba. Prodajni plan je bil dosežen le 80,2% in je to v poslednjih dveh letih najslabši rezultat. Glede na situacijo, ki je na trgu, pa smo kljub temu na boljšem kot marsikatero podjetje naše stroke. Posebnega izboljšanja v smeri prodaje še ne smemo pričakovati, ker se poleg še neurejenega trga bližajo še poletni meseci, a da ne govorimo o kupni moči potrošnikov iz poplavljenih področij.

Makulature smo imeli v maju 5 206 m². To je velika številka, če jo vsporedimo s prejšnjimi leti in še z zmanjšano proizvodnjo v zadnjih mesecih.

V maju je bil v Ljubljani sejem Alpe-Adria, na katerem je naše podjetje razstavljalo vse tipe šotorov. Obisk in zanimanje je bilo veliko in tudi prodaja teh je zadovoljiva. Malih tipov nam v celoti primanjkuje.

IZVOZ:

Plan izvoza smo v maju dosegli s 102,39%, letni plan pa 74,83%. V izvoz gre največ gradl za žimnice, konopljena jadvovina in česana konoplja.

Statve stojijo, ni materiala

Proizvodnja v maju 1965

Pomanjkanje surovin, tako za tkalnico kot za predilnico, nas je prisililo do občutnega zmanjšanja proizvodnje. Neredna dobava pa je vpliv pomanjkanja surovin še povečala in so bili zastoji in prezalaganja v tkalnici na dnevnem redu.

Doseženi so bili sledeči rezultati:

	Plan maj 1965	Indeks proiz. maj 1964
Predilnica	79,2 %	58,6 %
Tkalnica	71,3 %	75,0 %
Plemenitilnica	77,6 %	80,5 %
Tiskarna	99,8 %	116,2 %
Konfekcija	68,5 %	73,5 %

Produktivnost na izvršeno delovno uro je skoraj v vseh obratih občutno padla, kar je razumljivo pri zmanjšani proizvodnji z istim številom ljudi. V perspektivi ne moremo računati na znatno izboljšanje pri dobavi surovin in je zato sklep DS, da se na predlog svetov ekonomskih enot zmanjša število zaposlenih, ukrep, ki bo pozitivno vplival na povečanje produktivnosti.

Zmanjšane možnosti nabave surovin nam v bodoče narekuje več pozornosti pri predelavi istih tako, da bomo iz njih napravili čim več kvalitetnega blaga in odpadke zmanjšali na najmanjšo možno mero, še posebej pa je treba paziti, da ne bo blaga slabše kakovosti. Popusti, ki jih mora prodajni oddelek odobravati kupcem za blago slabše kvalitete, občutno zmanjšujejo naš dohodek in s tem sredstva za OD, težja pa je tudi prodaja takih izdelkov, ker kupci, kljub popustom, ne jemljejo radi blaga, ki ni kvalitetno.

Novi vozni red

podjetja Ljubljana-transport

Podjetje LJUBLJANA-TRANSPORT, sektor za medkrajevni potniški promet in turizem, nam je dovolilo objavo novega voznega reda, kateri velja v času letošnje turistične sezone.

Navedeno podjetje vzdržuje že mnoge redne proge za prevoz potnikov med posameznimi kraji. V poletnih mesecih pa je Ljubljana-transport dodal še nekaj relacij, katere objavljamo, ker so tudi za nas Jaršane zanimive.

V Slovensko primorje:

Ljubljana—Piran: odhod iz Ljubljane ob 8.00, in ob 11.00 uri. Ob 11.00 uri je brza linija in vozi ta avtobus samo od 15. junija do 15. septembra s postanki v Izoli, Kopru, Strunjanu in Portorožu.

Ljubljana—Poreč: odhod iz Ljubljane ob 2.10, 5.45, in 8.30 uri. Proge bodo vzpostavljene od 20. junija oziroma (2.10 in 8.30) od 1. julija do konca avgusta. Vse linije vodijo skozi Umag.

Ljubljana—Umag (Zlatorog); odhod iz Ljubljane ob 5.20 uri. Veljavno od 30. junija do 5. septembra. Postanki v Savudriji, Bašaniji in Volpariji.

V Dalmacijo voziyo:

Ljubljana—Šibenik; odhod iz Ljubljane ob 5.30 uri. Veljavno od 1. julija do 5. septembra.

Ljubljana—Split; odhod iz Ljubljane ob 19.15 uri. Vozi od 1. junija do 31. oktobra.

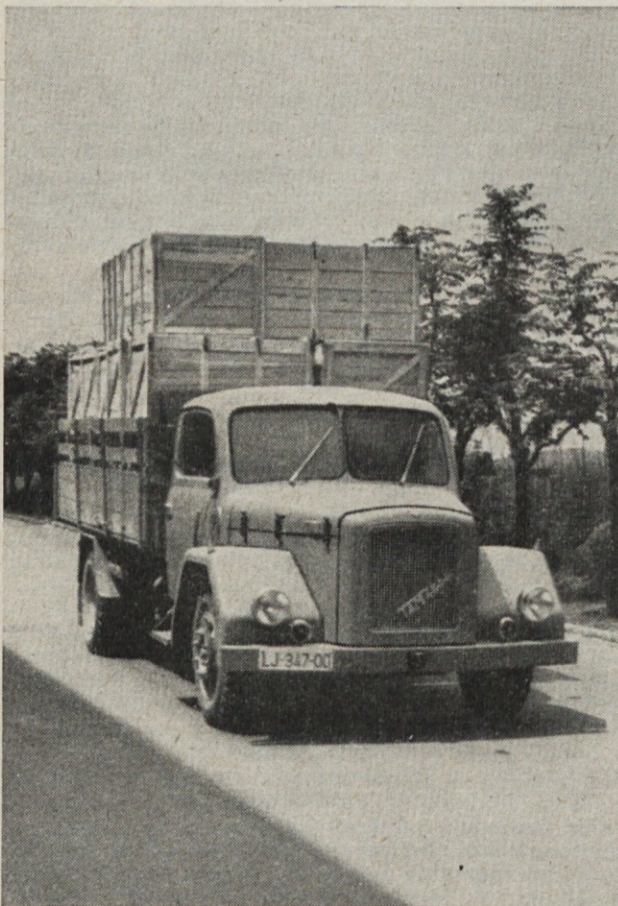
Jesenice—Ljubljana—Selce; odhod iz Ljubljane ob 6.25 uri. Vozi od 25. junija do 5. septembra.

Ljubljana—Novi; odhod iz Ljubljane ob 10.00 uri. Vozi od 25. 6. do 5. 9.

Ljubljana-transport nam je sporočil, da ima za turistično sezono na progah, kjer voziyo avtobusi ponoči, pripravljene spalne avtobuse. Spremljevalci na teh linijah so najboljši sprevodniki in stewardese. Potnike, tako pravijo dalje, bodo med vožnjo postregli z osvežujočimi pijačami in okrepčili.

Vsi turisti, ki bodo potovali z rednimi turističnimi linijami v Dalmacijo in Istro dobijo ob prevzemu rezervacije v Ljubljani še **brezplačno** vozovnico v mestnem prometu od kraja stanovanja do avtobusne postaje.

Informacije daje turistični biro Ljubljana-transport, Ljubljana — Trdinova 3, telefon 31 09 33.

Naš novi TAM 4500. Voznik Drago Limoni, ki je prevozil z raznimi vozili doma in v tujini že tisoče km, se je pred kamero umaknil. Njemu in vsem ostalim šoferjem želimo ob dnevu šoferjev »srečno vožnjo«

VESTI

(Zaključki s III. seje DS dne 24. junija 1965)

Devet poglavij novega pravilnika o delovnih razmerjih

DS je sprejel v celoti predlog, s katerim so urejena nekatera določila temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Predlagana določila je komentiral Albin Gnidovec.

Naslednja poglavja imajo novo besedilo:

- Stopanje v delovno razmerje.
- Ureditev 42-urnega delovnega tedna v skladu z določili zakona.
- Letni dopust.
- Prenehanje dela v delovni organizaciji.
- Pravica delavca, da išče novo zaposlitev pred prenehanjem dela v delovni organizaciji.
- Koriščenje letnega dopusta v času, ko mora delavec še ostati na delu.
- Samovoljno prenehanje delovnega razmerja.
- Nagrade vajencev.
- Odgovornost zaradi kršitve delovne dolžnosti.

PREISKOVALEC IN POIZVEDBENA KOMISIJA

V skladu z zakonskim določilom o odgovornosti zaradi kršitve delovne dolžnosti, je DS imenoval Albina Gnidovca za preiskovalca in Ing. Branko Novaka, Milana Narata in Maro Vrebec za člane poizvedbene komisije.

V PRIHODNJE — BREZ SEJNIN

DS je sklenil, da se odslej članom DS in UO ne bodo več izplačevale sejnine, ker so izplačane, v obliki nadur, v nasprotju z zakonskimi določili.

ZAVRNJENE IN SPREJETE PROŠNJE

Osem članov kolektiva je naslovilo na DS prošnje, v katerih prosijo, da bi DS umaknil svoj odlok, s katerim so ti bili na zadnji seji predvideni, da z njimi preneha delovno razmerje.

Člani DS so zavrnili prošnjo Stanke Kofat in prošnjo Olge Pogačar ter ju odložili za ponovno obravnavo, za katero je treba zbrati podrobnejše podatke.

Delavski svet pa je umaknil svoj sklep o prekinitvi delovnega razmerja za Janeza Gosarja in Danico Špacapan iz tkalnice, Štefko Kožarjevo, Justino Krulc, Marijo Grašič in Viktorja Pogačarja.

Pri obravnavi te točke so sodelovali skoro vsi člani DS. Zaključno je pripomnil direktor Marinc: »Člani delavskega sveta imajo pravico intervenirati pri nepravilnostih. Nepravilnosti resnično ne smemo trpeti!«

AVTOBUS V KRITIČNEM STANJU

Za delavski svet je pripravil ing. Dečko poročilo o stanju našega avtobusa ter omenil velike stroške, katere imamo z stalnim popraviljanjem zelo istrošenega vozila.

Poročilo navaja, da je umestno, pri naslednji večji okvari avtobus prodati. Za ustaljene vožnje v Umag tekem poletja, pa se naj naredi primerna pogodba z transportnim podjetjem. Polovico stroškov prevoza bi v takem primeru plačalo podjetje.

SKONSTRUIRALI IN IZDELALI BODO STROJ

Skupina domačih inženirjev je dobila od DS nalogo, da izdelata nov stroj, na katerem bomo lahko oplemenitili naše tkanine. Podobnih izdelkov, je rekel direktor Kamilo Marinc, na našem trgu še ni, zato pozdravljamo predlog naših inženirjev, ki so pripravljene prevzeti celotno delo. Stroj domače konstrukcije in izdelave, je zaključil tovariš direktor, nas bo po oceni veljal samo 10% od enakega uvoženega stroja.

ZA NAS NERABNO — PRODAJMO

Stari tovornjak TAM, dvigalo DEMAG, stari vilicar in devet ATR statev je že dalj časa zamenjanih za nove stroje oz. vozili. Komisija je zatorej predlagala, da se navedeni predmeti prodajo za dejansko vrednost.

DS je predlog sprejel kot sklep.

KOLEKTIVNO ZAVAROVANJE ODPOVEDANO

Člani kolektiva Induplatj so bili od marca 1963 s kolektivno pogodbo zavarovani za primer nezgode.

Novi zahtevki Zavarovalnice pa velevajo, da se zavarovalna premija zviša za 100% medtem ko ostane delež, katerega je dolžna plačati Zavarovalnica v primeru nezgode zavarovancu, neizpremenjen.

DS je odločil, da prekine kolektivno nezgodno zavarovanje iz navedenih razlogov.

NOVA DEFINICIJA ZA OCENO NADURNEGA DELA ZA ŠOFERJE

Na III. zasedanju DS je bil sprejet predlog, s katerim se na novo oceni, kaj je nadurno delo za šoferja. Novo besedilo je vnešeno v 14. člen pravilnika o razdeljevanju OD.

Spremenjen je tudi 61. člen istega pravilnika, ki govori o višini dnevnic in obliki potovanja v službene namene.

Za obnovo in izgradnjo Skopja

smo že porabili 150 milijard dinarjev

V prilično kratkem času so bili pri obnovi glavnega mesta Makedonije, Skopja, doseženi zavidljivi uspehi. Katastrofalni potres, ki je 26. julija 1963 prizadel Skopje in terjal pri tem stotine mrtvih in ranjenih, je zaradi solidarnosti jugoslovanskih narodov in inozemske pomoči, omogočilo obnovo normalnega življenja in delovanja v prizadetem mestu.

Do konca preteklega leta so potrošili za obnovo in izgradnjo objektov družbenega standarda v Skopju 130 milijard dinarjev in za obnovo objektov proizvodnih organizacij več kot 14 milijard dinarjev. Z navedenimi sredstvi so zgradili 13 800 stanovanj ter adaptirali nadalje 12 600 stanovanj za varno uporabo.

Novogradnje so združene v 18 stanovanjskih naseljih, kar je veljalo 55 milijard dinarjev. Z obnovo poškodovanih stanovanj v mestu in z vedno boljšo organizacijo družbenih služb, tonejo v pozabo težki dnevi. Razumljivo pa je, da vključ izrednim naporom še vedno niso odstranjeni vsi sledovi potresa, zato je predvideno, da bodo z obnovo nadaljevali in v ta namen investirali letno preko 40 milijard dinarjev.

Potrebna sredstva za obnovo Skopja dajejo gospodarske organizacije. Zvezni zakon, ki je bil sprejet v preteklem letu veleva, da plačujejo gospodarske organizacije 2% od sredstev čistega dohodka po zaključnem računu, ki gredo v poslovni sklad in sklad skupne porabe. Nadalje so gospodarske organizacije dolžne plačevati 1% od bruto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja na račun za obnovo Skopja. K slednjemu pripominjamo, da navedeni 1% ni odbitek od neto osebnega dohodka posameznika, ampak plača ta delež delovna organizacija iz sredstev čistega dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke.

Omenjeni zakon pravi, da je treba zbirati ta sredstva od 1. januarja 1965 do 31. decembra 1970.

Uporaba poliesternih vlaken za tehnične tkanine

(Piše: ing. Srečo Bergant — 3. nadaljevanje)

Plamen:

Izpostavljen plamenu se skrči in stopi. Če je toplota dovolj visoka, se masa vneme in posipa.

Sonce:

Obstojnost terylena proti sončni svetlobi je višja od vseh naravnih vlaken, ker ima visoko trdnost, je veliko bolj obstojen proti vplivu vlage, kemikalij, plesni, zato ima v praksi pri uporabi na prostem tudi veliko daljšo življenjsko dobo. Če se uporablja za zavese, ima daljšo življenjsko dobo kakor večina sintetičnih in naravnih vlaken. To zaradi tega, ker se za terylene škodljivi sončni žarki dolžine približno 3000 do 3300 Å absorbirajo skozi steklo.

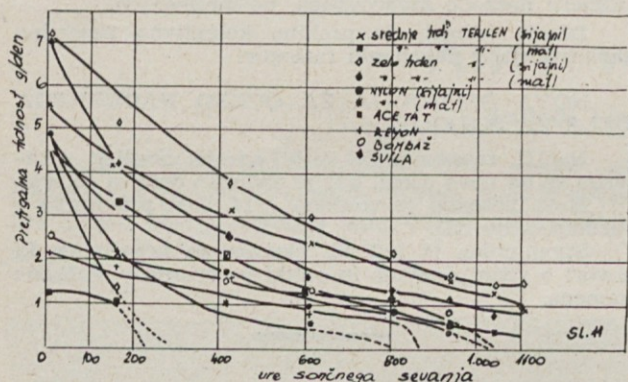

Diagram 11: izguba trdnosti terylena in drugih vlaken zaradi vremenskih vplivov.

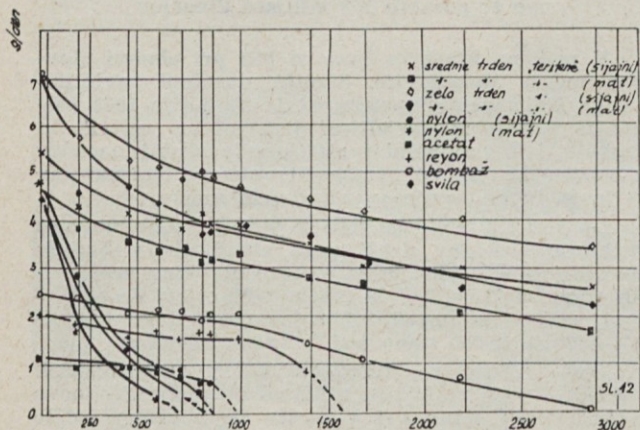

Diagram 12: izguba trdnosti zaradi vpliva sončne svetlobe.

Obstojnost proti mikroorganizmom in insektom:

Odlična obstojnost proti bakterijam, plesnim, termitom in moljem.

Pri mnogih tehničnih tkaninah igra veliko vlogo trdnost tkanine, gladka površina in enakomerna struktura. Vsled teh lastnosti se za tehnične tkanine največ uporablja filament — imenovana »kord« preja.

Vroče fiksiranje tehničnih tkanin iz poliesterskega filameta

Za mnoge tehnične namene je zelo važno, da tkanine, kord preja ali »drugi izdelki« pri višji temperaturi ohranijo svojo obliko. Način stabiliziranja tkanin je odvisen od vrste tkanine in od namena uporabe. V glavnem se uporabljajo trije postopki.

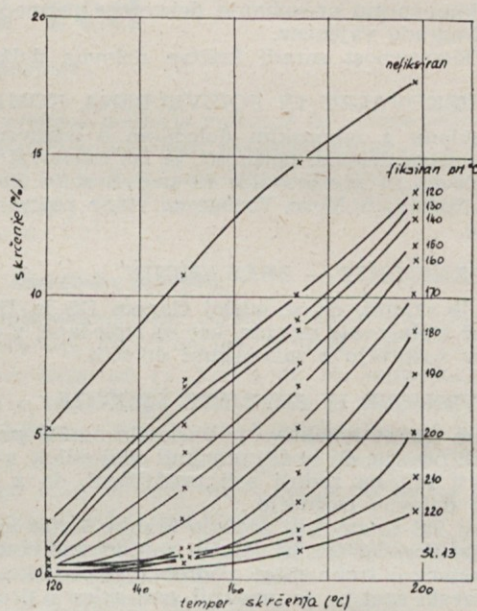
a) Vroče fiksiranje:

Tkanine do 200 g/m² (tehnične tkanine za elektroindustrijo, določeni filtri itd.) se lahko z vročim fiksiranjem stabilizirajo. Tkanina se izpostavi temperaturi, ki naj bo 30–40°C višja, kakor bo delovna temperatura. Fiksiranje se vrši na Neissluftnadelspannrahm-u, isto kakor za tkanine — za obleke.

Diagram (13) prikazuje vpliv temperature fiksiranja na obstojnost oblike. Če bi bile tkanine med vročim fiksiranjem napete, je razteznost na ta način fiksiranih tkanin manjša, kakor bi bila razteznost tkanin, ki bi se fiksirale nenapete.

b) Vroče nenapeto fiksiranje:

Tkanine s težo nad 200 g/m² (filtri, jadrovine, šotorske plahte itd.) niso primerne za fiksiranje v Neissluftnadelspannrahm-u. Obstojnost se mora doseči v

vročem nenapetem stanju, n. pr. v vreli vodi ali na cilindričnem fiksirnem stroju ali v posebnih primerih na Heissluftnadelspannrahm-u, ki dovoljuje skrčenje osnove in votka.

Pri tem načinu fiksiranja je treba računati z zvišanjem gostote tkanine kot posledico fiksiranja v nenapetem stanju. To je posebno važno za filtre in jadrovine, za tkanine, ki morajo biti zelo goste, imeti majhno propustnost ali pa biti nepropustne.

c) Tkanje tkanin iz vroče fiksirane kord preje:

Iz zelo trdnega filameta sestavljena kord preja in iz nje sestavljena tkanina se obnaša odlično za mnoge tehnične artikule na bazi povezave tekstil-guma, PVC ali kakšna druga snov.

Za mnoge težke tkanine (n. pr. nad 200 g/m²) je tudi postopek — b neprikladne oblike. Te tkanine se običajno tke iz vroče fiksirane kord preje, da se doseže obstojnost oblike in zmanjšana razteznost. Primerne so za transportne trakove — pogonske trakove in avtogume. Za te namene predstavljajo veliko vrednost omenjene mehnične lastnosti terylena, njegova visoka trdnost, velik začetni elastični modul, majhna razteznost, dolga življenjska doba. Vse te omenjene lastnosti pa se pri obdelavi korda ne smejo spremeniti.

Pred gumiranjem je treba kord stabilizirati, da se odstrani krčenje (pri temperaturi 150°C, ki se običajno rabi pri gumiranju, lahko nastopi krčenje 10 — 15 %).

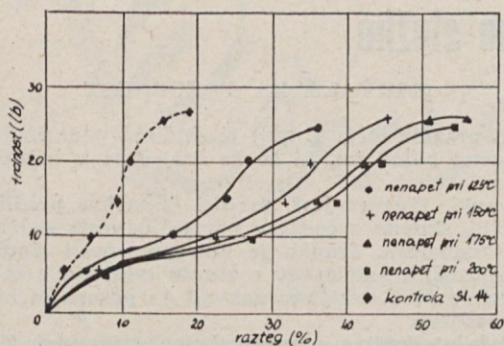

Diagram 14: prikazuje trdnost — razteznost avtokord 2000 den za terylene po 20 min. nenapetem fiksiranju pri 125°C, 150°C in 220°C.

Iz diagrama je razvidno, da je zmanjšanje začetnega elastičnega modula in zvišanje raztega v zvezi s temperaturo fiksiranja.

Glavni namen vročega fiksiranja korda je, da dobimo tkanino, ki pri 150°C ne kaže večjega skrčenja in katerega fizikalne lastnosti se ne razlikujejo od nefiksiranega korda.

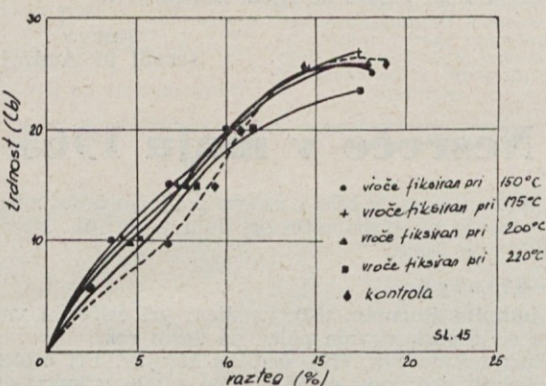
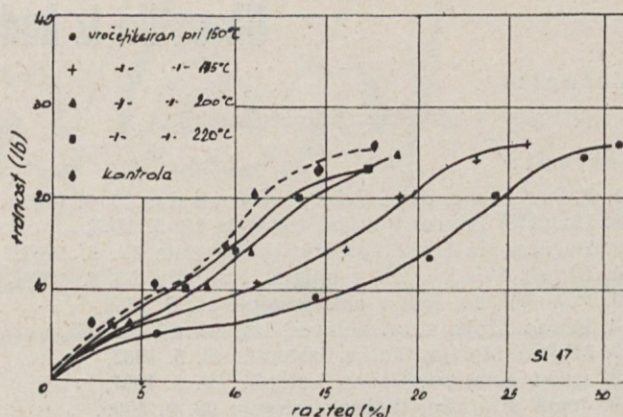

Diagram 15 in 16: prikazujeta trdnost (razteznost) odnos pri katerem po 20 min. fiksiranja pri 150°, 175°, 200° in 225°C z napenjanjem oz. z 1 % raztegom.

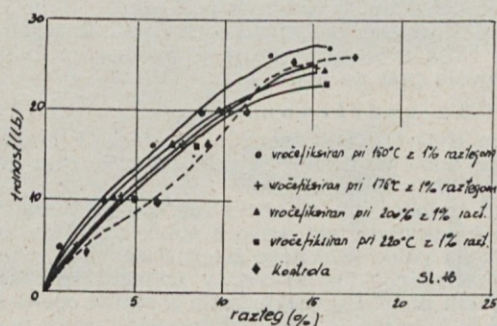

Diagram 17: prikazuje trdnost (razteznost) odnos za vroče fiksiran kord z 1 % raztegom pri temperaturi 150—220°C z dodatnim 20 minutnim nenapetim izpostavljanjem temperature 150°C.

V praksi se terylene kord običajno fiksira v kide — kodfiksirnem stroju. Pod točno kontrolo je bilo istočasno fiksiranih 50 niti in rezultati meritev so se zelo dobro ujemali z laboratorijskimi.

Poliesterska vlakna se lahko zaradi vseh svojih dobrih lastnosti z velikim uspehom uporabljajo v različne tehnične namene. Za filtre, zaščitne obleke,

mreže, vrvi, cerade, plahtovine, jadrovine, transportni trakovi, gasilske cevi, električno izolacijo in podobno, v tapecirne namene itd.

V programu so trije elementi:

Produktivnost, kvaliteta in proizvodni stroški

Društvo Inženirjev in tehnikov tekstilcev Jarše je imelo 11. junija letos v Domžalah svoj IX. letni občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo 29 članov društva, med njimi predsednik občinske skupščine Domžale tovariš Jože Pogačnik.

Navzoče je pozdravil ing. Nino Matičič in zaželel občnemu zboru plodno delo. Sledile so volitve v delovno predsedstvo in volilno komisijo.

Uvodno poročilo je podal dosedanji predsednik ing. Matičič. Orisal je dejavnost društva v pretekli mandatni dobi. Sledilo je poročilo tajnika in blagajnika. Po poročilu blagajnika je delovni predsednik ing. Verhovec pozval člane k diskusiji. Le ta se je vrtela okoli nastalega položaja v predelovalni industriji, posebno v tekstilni. Položaj, v katerem je trenutno tekstilna industrija naše ožje domovine, je nedvomno posledica prepočasne modernizacije. Rentabilnost tekstilne industrije se da v sedanjih pogojih močno izboljšati. Velik poudarek je treba dati izobraževanju — izpopolnjevanju vseh zaposlenih v tekstilni industriji. V novih pogojih naj bi se v tekstilnih podjetjih, zlasti člani ZITT, skrbneje pozabavali s tremi elementi: **PRODUKTIVNOST, KVALITETA IN PROIZVODNI STROŠKI.**

Ing. Nino Matičič, podaja poročilo članom društva inženirjev in tehnikov

Obvestila iz kadrovske službe

Vstopi:

Vstopov v preteklem mesecu ni bilo.

Izstopi:

1. Kuhar Franc, dvor. delavec, izstopil dne 15. 5. 1965,
2. Horvatič Ivanka, tkalka, izstopila 19. 5. 1965,
3. Bogdanovič Zivka, previjalka izstopila 19. 5. 1965,
4. Dimec Marija, del. v oplem., izstopila 29. 5. 1965,
5. Fujs Viljem, del. v skl., izstopil 24. 5. 1965,
6. Franj Alojz, dvor. delavec, izstopil 24. 5. 1965,
7. Mlakar Marija, tkalka, izstopila 29. 5. 1965,
8. Ložar Ana, previjalka, izstopila 29. 5. 1965,
9. Jeglič Francka, tkalka, izstopila 29. 5. 1965,
10. Trnar Ana, previjalka, izstopila 31. 5. 1965,
11. Škarja Anton, varnostni tehnik, izstopil 31. 5. 1965,
12. Naglič Francka, tkalka, izstopila 27. 5. 1965,
13. Koretič Ivana, čist. prost., izstopila 25. 5. 1965,
14. Loboda Ludvik, del. v prej., upokojen 31. 5. 1965,
15. Planjšek Marija, previjalka, izstopila 25. 5. 1965,
16. Balazič Marija, tkalka, izstopila 31. 5. 1965,
17. Marn Majda, previjalka, izstopila 31. 5. 1965,
18. Baloh Bogomila, tkalka, izstopila 9. 6. 1965,
19. Trante Ana, tkalka, izstopila 15. 6. 1965,
20. Dacar Marija, tkalka, izstopila 12. 6. 1965,
21. Jeretina Majda, tkalka, izstopila 12. 6. 1965,
22. Kofalt Stana, mok. pred., izstopila 15. 6. 1965,
23. Rebek Marta, previjalka, izstopila 15. 6. 1965,
24. Štupar Ljudmila, previjalka, izstopila 15. 6. 1965,
25. Čretnik Ana, previjalka, izstopila 14. 6. 1965,
26. Jeraj Julijana, previjalka, izstopila 15. 6. 1965,
27. Dvanajščak Marija, tkalka, izstopila 12. 6. 1965,
28. Cerar Ana, tkalka, izstopila 12. 6. 1965,
29. Nahtigal Ivanka, tkalka, izstopila 14. 6. 1965,
30. Resnik Fanika, tkalka, izstopila 14. 6. 1965,
31. Znidar Rozalija, predica, izstopila 15. 6. 1965,
32. Žamut Ljudmila, predica, izstopila 14. 6. 1965,
33. Markelj Otmar, ključavničar, izstopil 14. 6. 1965,
34. Jereb Antonija, tkalka, izstopila 15. 6. 1965,
35. Jereb Marinka, tkalka, izstopila 16. 6. 1965,
36. Horvat Kati, tkalka, izstopila 15. 6. 1965,
37. Božič Majda, tkalka, izstopila 15. 6. 1965,
38. Lukati Janez, tkalec, izstopil 17. 5. 1965,
39. Kurent Helena, tkalka, izstopila 15. 6. 1965,
40. Zupančič Ana, predica, izstopila 15. 6. 1965,
41. Stachel Alojz, del. v prej., izstopil 15. 6. 1965.

Poročili so se:

1. Pustotnik Marija, tkalka, poročena Dolinar,
2. ing. Korče Alenka, obrat. oplemenitilnice, poročena Korče-Pleteršek,
3. Podbelšak Francka, delavka v konfekciji, poročena Kuret

Novoporočencem želimo mnogo sreče in medsebojnega razumevanja.

V junijski številki Konoplana smo med vestmi objavili tudi predlog, ki urejuje postopek poskusne dobe. Žal se nam je k temu sestavku vrinila pomota.

Pravilno se glasi: Delo delavca v poskusnem roku nadzoruje nadzorni organ za delo, ki ga sestavljajo: šef kadrovske službe, delavcu neposredno nadrejena oseba (mojster, vodja oddelka ali šef) in delavec, ki delo, katero se v poskusnem roku opravlja, dobro pozna.

Cenjene bralce prosimo, da nam oprostite napako in tolmajajo to vprašanje le po danes objavljenem tekstu.

Urednik

ZAHVALA ZA POZORNOST

Za praznik Dela 1. maj je sindikat podaril à 5000 din našim bolnikom, ki so že dalj časa v bolniškem staležu.

Ivanki Cerar-jevi, predici iz mokre predilnice, je darilo, skupno z čestitko obrata, odnesla sodelavka Pavla Samejeva. Ivanka je bila pozornosti sindikata in svojih ožjih sodelavcev v obratu zelo vesela in prosila, da se po Konoplanu zahvali za pozornost in poslano čestitko.

Naše uredništvo se priključuje željam vseh članov kolektiva, da bi bolni sodelavci okrevali in se zopet uvrstili v vsakdanje delo.

Zahvala

Osemnajstega maja letos smo spremili k zadnjemu počitku najino dobro in zlato mamó

IVANO RUČIGAJ

Sodelavkam in sodelavcem v predilnici ter gasilcem v Induplati se iskreno zahvaljujeva za dano cvetje in za številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Sinova
Jernej in Andrej

Nesreče v maju 1965

Meseca maja je bilo v našem podjetju deset nesreč. Vse nesreče so se pripetile pri delu v obratih. Nesreče so bile vse lažje.

Predilnica:

1. Ljudmila Ručman, (32), predica; pri čiščenju valjčka si je poškodovala palec na desni roki.
2. Marija Završnik, (19), čistilka strojev. Pri čiščenju česalnih grebenov se je vbodla z iglo v kazalec na desni roki.

Tkalnica:

1. Angelca Franič, (22), tkalka. V mesecu maju je imela dve obratni nesreči. Prvič si je pri ustavljanju stroja izpahnila mezinca na desni roki; drugič ji je padel čolniček na levo nogo in ji poškodoval gleženj.
2. Branka Škrjanc, (22), tkalka. Pri premikanju osovne valja ji je na desno nogo padla utež in ji poškodovala prst na nogi.

Obrat za vzdrževanje:

1. Franc Švigelj, (34), dvorišni delavec. Pri gašenju živega apna ni nosil zaščitnih rokavic, zato mu je apno razžrlo kožo na roki.
2. Albin Hribar, (40), ključavničar. Ko je v skladišču pomožnega materiala jemal s police material, mu je padla na palec leve noge železna os.
3. Jože Stražar, (17), delavec v oddelku za izdelavo šotorskih palic. Pri razkladanju šamotne opeke skozi okno, v katerem je bilo razbito steklo, se je porezal kazalec desne roke.

Skladišče gotovega blaga:

1. Franc Veider, (45), skladiščnik. Pri jemanju kosa blaga s police je omahnil z lestve. Pri padcu si je poškodoval desno nogo.

Uprava:

1. Frančiška Zajc, (23), tekstilni tehnik. Pri previjanju bombažne preje s križnih cevok na motovilo, ji je zobato kolo stroja odtrgalo noht na kazalcu desne roke.

Brane Zupan